

Eurytmi og ikke keiserens nye klær

Av Arve Mathisen

Trykket i tidsskriftet Steinerskolen nr. 4, 1987

På ikke-etablerte scener overalt i den vestlige verden vises et mangfold av kunstnerisk virksomhet innenfor drama, mime, dans og bevegelse. Eurytmien er på mange måter svært ulik det som ellers vises av moderne dansekunst. Dette fikk Oslos danseinteresserte erfare ved en stor to-dagers dansemaraton på Aker brygge høsten 86, der to eurytmister deltok sammen med et titall andre danse- og bevegelsesgrupper.

Forberedelsene til de forskjellige opptredenene sa noe om hva slags forestilling som var i vente. Jeans-kledde hjelpefolk bar fram tunge høytaleranlegg og rigget opp lysutstyr. Eller - unge menn i moteriktige arbeidsdresser satte rolig fram det som trengtes av kulisser og sceneutstyr. Med eurytmien var det annerledes. Et par korrekt antrukkede herrer triller fram et piano, og scenen ryddes for andre gjenstander. Før selve forestillingen, kommer en mann fram på scenen. Han ønsker publikum hjertelig velkommen, og ber om å få si noen ord om eurytmien. Han gir noen korte betraktninger til eurytmien og dens opprinnelse. - "Eurytmi er synlig språk, synlig musikk, synliggjort ved eurytmistens bevegelser. Eurytmien bygger på språkets og musikkens lovmessigheter, men stiller utøveren fri i sin bevegelsesmessige tolkning. Eurytmien har sin opprinnelse i Rudolf Steiner, som også er antroposofiens grunnlegger. "

Denne egenartede presentasjon fikk en del av tilskuerne til å forlate salen, sannsynligvis fordi de regnet med at dette måtte være en passende anledning til å få seg et smørbrød og en kopp kaffe midt i et tett program. De som ble igjen fikk se to mennesker komme fram på scenen ikledd fotside, ensfargede silkekjoler overhengt med gjennomsiktige silkeslør. De beveget seg i myke strømmende bevegelser rundt på scenen. De fløt på umerkelige benbevegelser i ulike retninger, mens armene svevet opp og ned, nærmest malende bilder i luften. Bevegelsene henspeilet på pianomusikken. Noen ganger opplevet vi musikken som oversatt til bevegelsesspråk. Andre ganger ante vi en vag rytmisk eller stemningsmessig sammenheng mellom eurytmist og pianist. På samme måte fikk vi se bevegelser til resitasjon av dikt. Eurytmien til språk uttrykte seg mer dramatisk, med bråere og raskere bevegelser. Draktene var hele tiden av samme art, men mellom hvert nummer ble kjolene skiftet ut med liknende i andre farger. Eurytmistene opptrådte både sammen og hver for seg.

Dette var en oppvisning svært ulik de andre. Ikke ble publikum umiddelbart slått av at dette var noe nytt. Heller hang det en underlig stemning av 20-årene over eurytmien. Diktleserens uvante stemmebruk, høytideligheten og silkedraktene minnet om tider som har vært.

En tilskuer som kjenner eurytmien godt, men som ved en slik anledning ser den med andres øyne får noe å tenke på. Er eurytmien virkelig det den ønsker å være? Er den en ny kunstart, en spirituell dansekunst? Hvor er det nyskapende i eurytmien når ikke tilskuerne opplever en kunstnerisk friskhet og aktualitet i det som vises? Er det slik at eurytmien har sin styrke i bestrebelsene, i idealet? Er den med andre ord ikke helt synlig ennå? Eurytmien kan naturligvis ikke bedømmes ut fra en enkelt forestilling. Den behøver heller ikke være utidsmessig selv om dens ytre fortsatt bærer preg av den tid da eurytmien kom til. Det er allikevel slik at en eurytmiforestilling ikke skal kreve forkunnskaper hos tilskueren for å kunne oppleves på en riktig måte. Eurytmiens uttrykk skal tale umiddelbart til de som ser på, den skal være en kunstnerisk opplevelse i bevegelser og farger. Dermed må også eurytmien kunne bedømmes og kritiseres ut i fra et naivt opplever-sinn. Enhver må kunne stille seg spørsmålet: Gir eurytmien meg en kunst-opplevelse, eller gjør den det ikke? Det må ikke gå med eurytmien som med keiseren i hans nye klær.